

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДИК У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ «ТЕХНОЛОГІЙ»

Актуальність і доцільність дослідження. У час інтеграції вітчизняної економіки в світову, коли суттєво змінюється система економічних відносин, коли випускникам педагогічних вищих навчальних закладів, необхідно оволодіти інноваційними методиками, а також на етапі модернізації вітчизняної освіти, одним із пріоритетних стратегічних завдань є забезпечення високої якості підготовки фахівців на рівні міжнародних стандартів.

З метою формування висококваліфікованого фахівця нового покоління продовжується розробка та реалізація нових методів, прийомів, форм і засобів організації навчального процесу, які б повною мірою відображали сутність і зміст навчання. Таким чином, нові вимоги щодо вдосконалення і урізноманітнення навчального процесу висуваються не лише студентам, але й, насамперед, викладачам. Викладачі ХХІ століття, окрім досконалого володіння предметом, одночасно з традиційними методиками мають постійно добирати і впроваджувати у практику нові цікаві й ефективні методики проведення сучасного заняття, що, безперечно, активізується за допомогою інноваційних методів і мультимедійних засобів навчання (МЗН).

Аналіз попередніх досліджень і публікацій свідчить, що у сучасних умовах українські та зарубіжні дослідники ведуть досить активну діяльність щодо вивчення особливостей використання інноваційних технологій у сучасній освітній системі. Проблемам розробки і впровадження інноваційних методик у процес навчання присвячені праці Р. Гуревича, М. Кадемії, Г. Гордійчук, Л. Коношевського, Л. Шевченко та інших.

Метою нашої статті є обґрунтування сутності та доцільності використання інноваційних методів і МЗН на заняттях з формування професійних знань про особливості і переваги створення та використання навчальних матеріалів за допомогою комп'ютерних програм Windows Movie Maker, Microsoft PowerPoint, Microsoft FrontPage.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до реформ системи української освіти на засадах і принципах Болонської декларації впровадження інноваційних методів навчання у вищих навчальних закладах передбачає реалізацію наступних підходів і напрямків у навчальному процесі: демократизацію навчального процесу, забезпечення автономії студентів у навчанні, докорінну зміну ролі викладача, індивідуалізацію навчального процесу, кооперативного навчання, проблемного підходу до навчання, інтенсифікацію навчального процесу та максимальну активізацію студентів у ньому, удосконалення системи контролю знань, навичок та умінь, набутих студентами, і, звичайно, інформатизацію навчального процесу, від якої, головним чином, і залежить успіх застосування усіх вищеподаних напрямків. Таким чином, до уваги беруться реальні потреби, цілі, інтереси, психологічні пізнавальні особливості тих, хто навчається, їх мотивація та ставлення до навчання. Студент має постійно поглиблювати свої знання за рахунок творчої самостійної роботи. Мета навчального процесу полягає у сприянні розвитку у студентів раціонального, критичного і творчого мислення, обізнаності і впевненості у власних силах і можливостях. Роль викладача, у свою чергу, зводиться до організації навчального процесу, тобто людини, яка направляє та орієнтує студентів, а також надає їм необхідну допомогу у творчому самонавчанні. Навчальний процес, який традиційно включає два компоненти – посилення (від викладача) і отримання (студентами) інформації, не має зводитися тільки до поєднання «викладач – студент». Навчання має стати інтерактивним процесом, в якому посередником між викладачем і студентом є використання інноваційних навчальних методів під час застосування МЗН.

Мультимедіа (у перекладі – багатоваріантне середовище) є новою інформаційною

технологією, тобто сукупністю прийомів, методів, способів продукування, обробки, зберігання й передавання аудіовізуальної інформації, заснованої на використанні комп'ютерів. Це дає змогу поєднати в одному програмному продукті текст, графіку, аудіо-та відеоінформацію, анімацію, 3D – графіку. А комп'ютери, оснащені мультимедіа, можуть відтворювати одночасно кілька видів інформації найрізноманітнішого характеру, що впливає на перспективи розвитку та форми сучасного процесу навчання. Важливою властивістю мультимедіа також є інтерактивність, що дає змогу користувачеві отримати зворотний зв'язок.

Мультимедійна технологія навчання поєднує програмно-апаратний і навчально-методичний комплекси, і є сукупністю комп'ютерної і проекційної техніки, яка дозволяє проектувати візуальну інформацію в будь-якій візуальній послідовності [1, с. 53].

На нашу думку, за таких умов можна розкрити та використати у навчальних цілях психологічні та розумові резерви і можливості тих, хто навчається, перетворити їх із пасивних об'єктів-слухачів в активних суб'єктів-учасників навчального процесу.

Для визначення місця МЗН у навчальному процесі, а також для розробки продуктивної методики їх використання слід, насамперед, врахувати їх педагогічно доцільне застосування. Окрім деяких уже вказаних вище переваг застосування мультимедійних технологій, потрібно також звернути увагу на такі їх позитивні сторони:

- яскраві образи, зміст і специфічна форма викладу викликають певне емоційне ставлення, підсилюють пізнавальний інтерес і увагу до заняття, таким чином створюючи умови для співпраці між викладачем і студентами;
- сприяють розвитку у студентів наочно-образного мислення;
- сприяють значній економії часу на різновиди завдань, спрямованих на активізацію усіх видів творчої діяльності;
- можуть охоплювати матеріал кількох практичних занять для узагальнення і повторення, а також систематизації і відтворення вже здобутих знань;
- урізноманітнюють навчальний процес, відкриваючи можливості для викладача розробляти і пропонувати студентам нові види і методи інтерактивної діяльності;
- перетворення практичних занять у такі види занять, де студент не просто працює за принципом «питання-відповідь», а веде дискусію на основі власних самостійних напрацювань і пошуку інформації;
- впровадження проектів, рольових і ділових ігор на основі ситуацій, максимально наближених до реальних;
- широке впровадження у практичні заняття презентацій, самостійно підготовлених студентами за завданнями викладача;
- залучення кращих студентів до виконання науково-дослідної роботи і участі у студентських конференціях тощо.

Мультимедійна чи комп'ютерна презентація являє собою набір картинок-слайдів на певну тему, які можна демонструвати на кожному комп'ютері у комп'ютерному класі, на телеекрані великого формату чи на кіноекрані за допомогою мультимедійного проектора. Підготовка таких презентацій, які стали звичним явищем у процесі проведення семінарів, конференцій і практичних занять, є досить складним і тривалим процесом.

Існує чимало мультимедійних технологій і програм доступних для створення інноваційних інтерактивних презентацій для навчального процесу, серед яких: Windows Movie Maker (програма для створення відеофайлів);

Microsoft PowerPoint (програма для створення і проведення презентацій) тощо.

Презентації, створені в середовищі Microsoft PowerPoint виділяються значними перевагами. Стислий виклад матеріалу, максимальна інформативність тексту, ретельно структурована інформація, послідовність викладу, мультимедійні ефекти значною мірою допомагають утримати увагу студентів, сприяють ефективності сприйняття інформації і продуктивності навчального процесу взагалі. Завдяки сучасним технічним можливостям комп'ютерні презентації можна адаптувати під особливості сприйняття студентами

матеріалу: викладач пристосовує темп перегляду слайдів; крім того, комп'ютерні слайди дозволяють швидко повернутися до будь-якого з уже розглянутих питань або зовсім змінити послідовність викладу.

Потужний потік нової інформації впливає на сприйняття навколишнього світу дитиною. Раніше інформацію з будь-якої теми учень міг отримати з різних каналів: підручник, довідкова література, лекція вчителя, конспект уроку. Нині, з огляду на сучасні реалії, вчитель має використовувати в навчальному процесі нові методи подачі інформації.

Мозок дитини, налаштований на здобуття знань у формі розважальних програм по телебаченню, ігор у мобільних телефонах, набагато легше сприйме запропоновану на уроці інформацію за допомогою медіа засобів. Уже давно доведено, що кожен учень по-різному засвоює нові знання. З використанням комп'ютерів, комп'ютерних мереж і онлайн-засобів, школи здобули можливість подавати нову інформацію таким чином, щоб задовольнити індивідуальний запит кожного учня. Головне завдання вчителя - навчити кожну дитину за короткий проміжок часу з великої кількості отриманої інформації сприйняти, осмислити і застосувати в практичній діяльності саме ту, яка допоможе їй у формуванні життєвих компетенцій. Дуже важливо організувати процес навчання так, щоб дитина активно, з цікавістю і захопленням працювала на уроці, бачила плоди своєї праці, могла їх оцінити та бачила практичне їх застосування.

Тепер «наші учні – діти вже нового інформаційного суспільства, на відміну від більшості вчителів. Учні цілком виправдано вважають своїх учителів не здатними дати їм те, чого вони потребують, уроки в школі нудними, а знання, які вони отримують на уроках, непотрібними» [4, с. 6]. Тому допомогти майбутньому вчителю у вирішенні цього непростого завдання може поєднання традиційних методів навчання та сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). Роль комп'ютера на уроці – це допомагає вчителю зробити урок динамічним, цільовим, насиченим, яскравим, таким, що запам'ятовується надовго:

Комп'ютер – це засіб нового виміру у просторі навчання. Необхідний помічник учителя, інструмент для досягнення педагогічних цілей, але не панацея від усіх освітніх проблем.

Комп'ютер у жодному разі не замінить традиційного підручника, живого спілкування з учителем, впливу особистості вчителя на учнів.

Комп'ютер – це засіб, який дозволяє оптимізувати навчальний процес, але спочатку вчителю треба докласти чимало зусиль для опанування зазначеним засобом. Водночас, педагог підбирає матеріал до уроків, удосконалює методику викладання з точки зору застосування на уроці комп'ютерної техніки.

Важливого значення набуває підготовка майбутнього вчителя до використання ІКТ. Вона передбачає оволодіння вчителем певними вміннями та навичками, які свідчать про його досконале володіння комп'ютером на рівні середнього рівня досвідченого користувача. А саме, підготувати комп'ютер до роботи, завантажити необхідну програму на виконання, вміти знайти та зберегти інформацію, скористатись принтером, сканером, копіювальним апаратом.

Перед учителем постає завдання: сприймати свій урок не тільки як навчально-виховну проблему, а й окреслювати шляхи вирішення цієї проблеми стосовно кожної дитини. Диференційований підхід є важливим на всіх етапах засвоєння знань і вмінь.

Необхідно переосмислити процес навчання, вийти за межі традиційного уявлення про урок. У першу чергу, звернімо увагу на характер взаємодії «учень – учитель». Педагог тепер не тільки «головний герой», а й часто непомітний помічник учня, коли необхідно лише спрямувати хід думки, а не «давати готове». Знання, набуті у результаті самостійних зусиль, запам'ятовуються краще. Ця особливість впливає на відбір та організацію змісту навчання, на визначення методів і форм. Навчання з ІКТ стає каталізатором актуальної педагогічної думки, орієнтованої на розвиток особистості учня, для підвищення його

творчої активності.

Комп'ютер може використовуватися на всіх етапах уроку, виконуючи функції вчителя: джерело навчальної інформації; наочний посібник; тренажер; засіб діагностики і контролю.

У процесі проектування уроку з ІКТ учитель може використовувати:

1. Мови програмування. За їхньою допомогою вчитель може скласти різні програмні продукти, які можна використовувати на різних етапах уроку.

2. Готовий продукт програмного забезпечення (енциклопедії, навчальні програми і т.п.). Використання комп'ютерних технологій під час вивчення «Технології» відкриває широкі можливості для створення та використання складного наочно-демонстраційного супроводу на уроці або під час виконання лабораторної роботи. Крім того, під час повторення пройденого матеріалу учень самостійно відтворює всі демонстраційні експерименти, які вчитель демонстрував на уроці. При цьому він може зупинити експеримент чи повторити необхідну частину. Такий підхід розвиває ініціативу і сприяє підвищенню інтересу учнів до досліджуваного предмета.

3. Пакет Microsoft Office, який включає в себе крім відомого всім текстового процесора MS Word і мультимедійні презентації MS PowerPoint.

Текстовий редактор Word дозволяє підготувати роздатковий та дидактичний матеріал.

Мультимедійні презентації дають можливість учителю при незначних витратах часу підготувати наочність до уроку.

Переваги використання ІКТ:

- Індивідуалізація навчання.
- Інтенсифікація самостійної роботи учнів.
- Зростання обсягу виконаних завдань на уроці.
- Розширення інформаційних потоків під час використання мережі Internet.
- Підвищення мотивації та пізнавальної активності за рахунок різноманітності форм організації роботи на уроці.

Але, поряд з перевагами, виникають різні проблеми як у процесі підготовки до уроку, так і під час його проведення, а саме:

- відсутність удома відповідного технічного та програмного забезпечення в учнів і вчителів;
- недостатня комп'ютерна грамотність учителя;
- відсутність контакту з учителем інформатики та ін.

Існує ймовірність, що, захопившись застосуванням ІКТ на уроках, учитель перейде від розвивального навчання до наочно-ілюстративних методів.

Від того, наскільки досконало учень володіє комп'ютером на рівні користувача залежить, чи досягне праця вчителя успіху.

Викладачі кафедри інноваційних та інформаційних ехнологій в освіті ефективно впроваджують інноваційні методики і підходи до вивчення предметів професійної підготовки, під час проведення занять використовують сучасні інформаційні технології; постійно удосконалюють свої навички і уміння, беручи участь у конференціях і семінарах, присвячених актуальним проблемам використання сучасних інформаційних технологій та інноваційних методик навчання у підготовці фахівців у вищих навчальних закладах, та проходячи стажування в інших вишах; розробляють електронні навчально-методичні комплекси; готують мультимедійні презентації відповідно до тематичного плану; розробляють різноманітні завдання в електронному варіанті як для практичних занять, так і для самостійної роботи студентів, поповнюють фонди електронної бібліотеки власними виданнями.

Висновки. Проблеми впровадження інформаційних технологій та інноваційних методик у навчальний процес потребують подальших досліджень. Окремого вирішення вимагає питання належного науково- методичного забезпечення з професійного

спрямування із залученням інноваційних технічних засобів навчання. Водночас, необхідно вирішувати таку проблему впровадження інноваційних технологій у навчальний процес, як недостатнє технічне забезпечення навчальних закладів.

Література:

1. Гуревич Р. Можливості новітніх інформаційних технологій у підготовці педагогічних кадрів / Р. Гуревич, А. Коломієць. // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2002. – № 2. – С. 52-53.
2. Комп'ютерно орієнтовані засоби та мультимедійні засоби навчання: навчальний посібник / Р. С. Гуревич, О. В. Шестопалюк, Л. Л. Коношевський, О. Л. Коношевський ; за редакцією проф. О. В. Шестопалюка. – Вінниця : ТОВ Фірма «Планер», 2012. – 619 с.
3. Леонов В. **Power Point** с нуля / В. Леонов. – М. : Эксмо, 2010. – 320 с.
4. Носкова М. В. Проблема мотивації педагогів до використання інформаційно-комуні-каційних технологій у навчальному процесі / М. В. Носкова // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2009. – №1. – С. 6-10.

У статті обґрунтовано доцільність використання інноваційних методів і технологій на заняттях з професійної підготовки, сформульовано знання про особливості і переваги використання навчальних матеріалів створених за допомогою програм Windows Movie Maker, Microsoft PowerPoint, Microsoft FrontPage.

Ключові слова: інноваційні методи, інноваційні технології, засоби мультимедіа, комп'ютерна презентація, мультимедійна презентація, програма PowerPoint.

В статье обоснована целесообразность использования инновационных методов и технологий на занятиях по профессиональной подготовке, сформулировано знание об особенностях и преимуществах использования учебных материалов созданных в программах Windows Movie Maker, Microsoft PowerPoint, Microsoft FrontPage.

Ключевые слова: инновационные методы, инновационные технологии, средства мультимедиа, компьютерная презентация, мультимедийная презентация, программа PowerPoint.

In the article the expediency of using an innovativesx methods and techniques for training, is knowledge of the features and benefits of using training materials created in Windows Movie Maker, Microsoft PowerPoint, Microsoft FrontPage.

Keywords: innovative methods, innovative technologies, multimedia means, computer presentation, multimedia presentation, PowerPoint programme.